

Segélykiáltás

Ülés, napirend, előterjesztés. Statisztikai adatok eredményekről és hiányosságokról, elmélkedés gondokról és tennivalókról, vita, majd határozat. Többnyire ennyit őriznek meg a jegyzőkönyvek egy-egy tanácskozásról. Hivatalian szárazak, szabályszerűek, mint maguk a jelentések is. Figyelmes szem és fül kell annak érzékeléséhez, hogy ezeknek indítéka olykor nagy-nagy keserűség, sőt: a sorok között egyfajta segélykiáltás lapang. Mint legutóbb Baranyában is.

Az SZMT a megyei tanács végrehajtó bizottsága elé tárta a szakszervezeti könyvtárhálózat munkáját, helyzetét. Az elvi megállapításokat, feladatmegjelöléseket és táblázatokat böngészve, egy bekezdés közepén bukkanunk rá a következőkre: „Probléma, hogy a sok telephellyel rendelkező vállalatok a központjuktól távol eső üzemegységek dolgozói után nem szerződnek a központi könyvtárral... Az önálló könyvtárat működtető vállalatok nem minden esetben biztosítják a vállalat létszámának megfelelően az előírt, dolgozónkénti 21 forintot.”

Lám, ez azt jelenti, hogy több könyvtár telne, ha a vállalati jóléti és kulturális alappal nem „takarékoskodnának”,

illetve nem fordítanak azt a művelődéstől meglehetősen távol eső célokra... Vajon mit szól ehhez az illetékes szakszervezeti bizottság?

Az igazi SOS-jelzés azonban csak ezután következik. Megtudhatjuk ugyanis, hogy a központi könyvtár még mindig abban az épületben működik, amelyből az SZMT — életveszély miatt — már korábban kiköltözött. Állaga azóta tovább romlott, ezért „a közvetlen életveszély elkerülése végett a munkahelyek egy részét áramtalanítani kellett... Az épület mai állapotában a könyvtár dolgozóinak egészségére is ártalmas.”

Hát ez lenne a Baranya megyei szakszervezeti olvasómozgalom irányítóinak szerény folyamodványa annak érdekében, hogy ők is emberi körülmények között dolgozhassanak. Címzett: a pécsi városi tanács. Mint a jelentés ajánlásában olvashatjuk: „Megfelelő elhelyezés esetén a központi könyvtár nyilvános lakossági szolgáltatót is vállal.”

A csaknem 200 ezer kötetes állományt tekintve talán megéri a tanácsnak, hogy odafigyeljen erre a segélykiáltásra.

G. Sz. L.
(Munka)

Tiszainoka: a kölcsönzés szünetel

Ki oldja fel az ellentmondásokat?

Könyvtárak a kunszentmártoni járásban

Klubkönyvtár, amelynek feladatkörét így határozta meg a művelődésügyi miniszter 105/1968. számú utasítása: „olyan intézmény, amely lehetőséget nyújt a rendszeres könyvkölcsönzésre, továbbá a könyvek, az újságok és a folyóiratok rendszeres helyben olvasására, a televízió és a rádió adásainak nézésére, illetőleg hallgatására, a társadalmi és termelési problémák kisebb közösségekben való megvitatására, a művelődési központok és a könyvtárak szolgáltatásainak igénybevételére.”

Könyvtárak, könyvtárosok

Csik Mihály, a kunszentmártoni járási könyvtár igazgatója gondterhelten lapozgat iratai, följegyzései között. Sorra kerülnek elő a járásban működő klub-

könyvtárak — könyvtári szempontból készített — jellemzései.

— Tiszaug: tizenkét-tizenhárom négyzetméter alapterületű a könyvtár, ez a nagyság az ott folyó közművelődési tevékenység intenzitására is utal. Tiszasas: alapterülete ugyancsak kicsi, a könyvtári rend is sok kívánnivalót hagy maga után. Tiszakürt: viszonylag nagy és rendezett a gazdag állományú könyvtár, de a még jobb működést jelentősen gátolja, hogy a könyvtárterem a különböző megbeszéléseknek, gyűléseknek az átlagosnál gyakrabban színhelye. Tiszainokán tavaly szeptember óta nincs könyvtáros, a mesterszállási létesítmény jó, működtetése is biztosított.

— Milyenek a könyvtárak anyagi és személyi feltételei?

— A könyvvásárlásra fordított összegekkel tulajdonképpen nem lehetünk elégedetlenek. Tavaly a járásban nyolc forint fölött volt az egy főre jutó könyvtári könyvvásárlás, ebben az évben ez tovább növekszik. A személyi ellátottság azonban — könyvtárakban és klubkönyvtárakban egyaránt — igen gyenge.

A tavaly februárban, márciusban a megyei könyvtár által a megye könyvtárainak személyi ellátottságáról készített felmérés adataiból is kitűnik ez a helyzet. A kunszentmártoni járás főfoglalkozású könyvtárosai és klubkönyvtárosai között mindössze kettőnek van középfokú szakmai végzettsége. A nagyobb számú tiszteletdíjasok között természetesen még rosszabb ez az arány.

A kisközségek könyvtári kultúráját is alapvetően meghatározó rossz személyi feltételek gyökerét kutatva szükségszerűen eljutunk a fenntartó tanácsok felelősségéhez, hiszen a tanácsok tehetnének a legtöbbet az átlagnál jobban szétforgácsolt — szakmailag tehát nagyon nehezen összefogható, áttekinthető — járási könyvtárhálózatért.

Pótolhatatlan lemaradás

Megborzongatja a hűvös levegő azt, aki belép a tiszainokai klubkönyvtár tárványitva levő „előterébe”, ahol a padlót vastagon borítják a száraz falevelek. Régen volt a lombhullás. A klubkönyvtárvezető tavaly szeptemberben ment el, azóta a kölcsönzés is szünetel. A település könyvtári ellátásáért a tanács- és más törvények értelmében felelős tiszakürti közös tanács a megüresedett klubkönyvtárvezetői állást nem tudta több mint fél esztendő alatt betölteni, de helyettesítésről sem gondoskodott. Pótolhatatlan lemaradás származhat ebből.

ORSZÁGOS TANÁCSKOZÁST szervezett a szakszervezeti könyvtárigazgatók számára a SZOT és a Könyvtártudományi és Módszertani Központ szeptember 25—27-én Miskolcon, a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központban. A csaknem ötven résztvevő meghallgatta *André Miklós* beszámolóját a szakszervezeti könyvtárügy helyzetéről, a könyvtárak soron következő ten-

Csépán önálló könyvtár működik. Nem érdemes részletezni, milyen, helyette az egyik környéken lakó véleményét idézzük: „a kutyámat rendesebb helyen tartom, mint ahol ezeket a könyveket tárolják”. A tervek szerint az új iskola átadásával felszabadult régi iskolában kap majd helyet a községi könyvtár. Kérdés, hogy az esztendőig tartó „kutyának se kell” állapot után milyen hatékonysággal fog dolgozni az új körülmények között.

Mire volna szükség?

Pedig korántsem ördöngösség biztos alapokra helyezni egy községi könyvtár ügyét. Szelevényben például tágas, kényelmes könyvtár várja az olvasókat 6 ezer 200 kötettel a polcokon. Váradi Józsefné óvónő tiszteletdíjasként, szeretettel végzi a könyvtárosi teendőket. Nem sokat, havi 720 forint tiszteletdíjat kap a heti háromszor három óra kölcsönzésért. Közel kétszáz beiratkozott olvasója van, a téli időszakban harmincan-negyvenen is összejönnek olvasgatni, kölcsönözni. A járás nagyobb településein — Cibakházán, Ócsodón és a járási székhelyen — a szűkös létesítményhelyzet ellenére is jó eredményeket értek el elsősorban a képzett könyvtárosok odaadó munkája jóvoltából.

A könyvtári gondok sűrűsödnek a kunszentmártoni járásban.

Mire lenne szükség? A „kisebb” helyi eredetű ellentmondások feloldásán kívül több helyen felül kellene vizsgálni: hol alkalmatlanok a könyvtárak jelenlegi formájukban korszerű olvasmány-közvetítésre? Egy szóval — a járás könyvtári „erőinek” nagyobb koncentrációjára volna szükség.

Sz. J.

(Szolnok megyei Néplap)

Hírek

nivalóiról, s megvitatta a KMK által előkészített két dokumentumtervezetet: a szakszervezeti könyvtárak fejlesztésével kapcsolatban kidolgozott új alapelveket és követelményeket, valamint e könyvtárak szervezeti és működési szabályzatát. A résztvevők megalakították a szakszervezeti könyvtárigazgatók tanácsát is, amelynek el-

nökévé a Nyíregyházi SZMT Könyvtár igazgatóját, *Seregi Istvánt* választották. A jövőben ő képviseli a szakszervezeti könyvtárosokat az Országos Könyvtárügyi Tanácsban. A jól sikerült tanácskozáson, amelyet példászerűen bonyolított le és tartalmas kiegészítő programokkal is gazdagított a vendéglátó SZMT és annak központi könyvtára, részt vett és fel-szólalt *Juhász Jenő*, a Kul-

turális Minisztérium könyvtárügyi osztályának vezetője is, a záróbeszédet pedig *Maróti László*, a SZOT kulturális, agitációs és propagandaosztályának helyettes vezetője mondta.

ÖTSZÁZ HANGLEMEZ KÖLCSÖNÖZHETŐ a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 18-as számú kerületi könyvtárának újonnan megnyílt zenemű- és hangtárból, amelyet a Hungaroton hetek alkalmából avattak fel, szeptember 24-én. A József Attila lakótelepi könyvtár zenei részlegében jelenleg 1500 hanglemez közül lehet válogatni. A gyűjteményben a komoly zenei műveken kívül versek, mesék felvételei is találhatóak, de rendelkezésre állnak az iskolarádió — készen vásárolt — hangszalagra rögzített műsorai (70 szalagon 250 adás), valamint angol, német, orosz, francia nyelveleckék is. Az állomány gyarapítása során ismeretterjesztő előadások és hangzó dokumentumokhoz kapcsolható riportok felvételének gyűjtését is tervezik. (K—z.)

KÉTNAPOS GYERMEK-KÖNYVTÁROS továbbképzést rendezett Salgótarjában szeptember 24—25-én a Könyvtárosegységlet gyermekkönyvtárosi szekciója, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ, valamint a Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megye gyermekkönyvtárosai részére. A továbbképzés során Kepes Ágnes, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1. sz. gyermekkönyvtárának vezetője a gyermekkönyvtárak tájékoztató munkájáról, *Negyi Beck Anna* az óvodáskor és a könyv témáról tartott előadást, a Salgótarjáni Városi Gyermekkönyvtárban pedig *Földi Péter* Derkovits-díjas festőművész előadását hallgatták meg a résztvevők a Weöres-versek illusztrálásáról. (B. G.)

MÓRICZ-EMLEKKIAL-LÍTAST mutatott be a Váci Híradástechnikai Gyár közművelődési bizottsága. Az október elsejei megnyitón *Czine Mihály* egyetemi tanár ismertette az író életútját, amelynek dokumentumait *Petővári Gyula*, a könyvtár vezetője gyűjtötte össze és tárta az olvasók, látogatók elé a gyár korábbi, hasonló jellegű nagy rendezvényeihez mérő színvonalon. A munkában közreműködött a Bolyai Farkas szocialista brigád is.

DR. ROMÁN LÁSZLÓNÉ, a Baranya megyei Könyvtár igazgatója a jugoszláviai *Batinán*, a Horvátországi Magyarok Szövetségének továbbképzési központjában a könyvtári munkáról tartott előadást a magyarlakta községek tanítóinak. Az előadásra a megyei TIT-szervezet küldött-ségének észéki útja alkalmával került sort.

AZ ALKOTMÁNYNAPI KITÜNTETÉSEK alkalmával nemcsak az országos közművelődési és könyvtári kitüntetésekkel jutalmazottakat sorolta fel a sajtó, hanem a lapok arról is hírt adtak, hogy több megyében nyerték el könyvtárosok a helyi alkotói vagy közművelődési díjat: Hajdú-Bihar megyében Bessenyei-díjat kapott közművelődési tevékenységének elismeréséül

DR. SIMON ZOLTÁN, a megyei könyvtár osztály-vezetője, az *Alföld* c. folyóirat szerkesztő bizottságának tagja, neves kritikus; Heves megye közművelődési díjával jutalmazták **OROSZ BERTALANÉ**t, a megyei könyvtár igazgatóját, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének alelnökét, **JÁGER ISTVÁNNÉ**, az egri gyermekkönyvtár munkatársa pedig a „Heves megye művelődésügyéért” kitüntető jelvényt és oklevelet vehette át: a Pest megyei népművelők napján a megyei pártbizottság és a tanács által alapított közművelődési díjat adták át **CSÓKE ANNÁ**nak, az SZMT Könyvtár igazgatójának. — A Könyvtáros szeptemberi számában hírt adott az idei jubileumi könyvhét alkalmával meghirdetett pályázaton elért könyvtárosi sikeréről; ebből azonban nem csupán egyetlen könyvtáros részesült: a másik díjazott **DR. PÁSZTOR JÓZSEF** is könyvtáros, a KPVDSZ Radnóti Miklós Központi Könyvtárának vezetője. Két pályadíjnyertes írásának egyike a *Napjaink* című miskolci folyóirat augusztusi számában olvasható.

A NÉPHADSEREG KÖNYVTÁROSAINAK első országos tanácskozását rendezték meg Zánkán, szeptember 18—19-én. Az összejövetel célja az volt, hogy a honvédségi könyvtárosok tájékoztatást kapjanak a könyvtárügy és az olvasómozgalom időszerű kérdéseiről, a hadsereg 1979. januárjában életbe lépett új könyvtárszabályzata által támasztott követelményekről, valamint a honvédségi könyvtárügy legfontosabb szervezési és módszertani kérdéseiről. Az értekezleten részt vett és előadást tartott *Juhász Jenő*, a Kulturális Minisztérium könyvtárügyi osztályának vezetője is.

